

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੈਟ

ਫਾਲਸ਼ੇ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ, - ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲੈਟ,

ਬਨਾਮ

ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਆਦਿ, - ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਜਵਾਬਦਾਰ

12 ਨਵੰਬਰ, 1951

1946 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 383

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ - ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ - ਪਿਤਾ ਦਾ ਮਰਨਾ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡਣਾ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਆ ਗਈ - ਕੀ ਪੁੱਤਰ ਸਹਿ - ਭਾਗਦਾਰ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ (1946 ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਟਵਾਰੇ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਆਈ ਸੀ, ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਹਿ-ਭਾਗਦਾਰੀ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਸਹਿ-ਭਾਗਦਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। ਸਹਿ-ਭਾਗਦਾਰੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਵਿਛੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ।

ਲਾਲਾ ਕਿਰਪਾ ਰਾਮ, ਸਬ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਕਰਨਾਲ, ਮਿਤੀ 1 ਜੁਲਾਈ, 1946 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਮੇਸਨੇ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ।

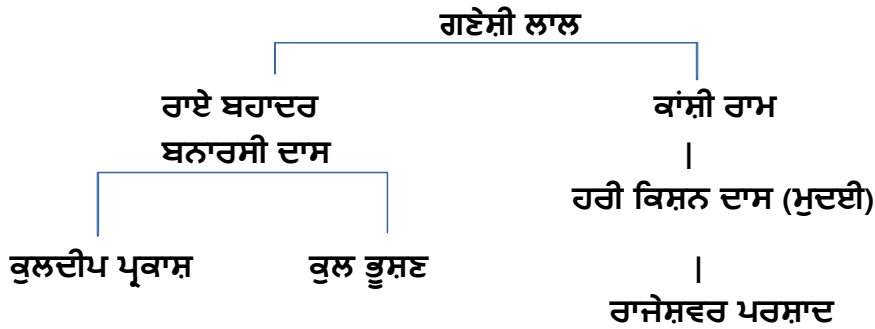
ਐਫ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਲ. ਵਢੇਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਚ.ਐਲ. ਸਿੱਬਲ ਅਤੇ ਜੇ.ਐਲ. ਭਾਟੀਆ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ; - ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ - ਨੰਬਰ 1940 ਦਾ 383 ਅਤੇ 384 - ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੱਖ ਹਨ।

ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਵੰਸ਼-ਸਾਰਣੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ:-

1901 ਵਿੱਚ ਗਣੇਸ਼ੀ ਲਾਲ, ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਬਟਵਾਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨੋਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1946 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 383 ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹਵੇਲੀ ਗਣੇਸ਼ੀ ਲਾਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਗਈ ਅਤੇ 1946 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 384 ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਤ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਗਣੇਸ਼ੀ ਲਾਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਗਈ। 1902 ਵਿੱਚ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਗਣੇਸ਼ੀ ਲਾਲ ਦੀ ਮੌਤ 1906 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਅਤੇ ਆਰ ਬੀ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ 10 ਮਾਰਚ 1938 ਨੂੰ ਹੋਈ।

27 ਅਕਤੂਬਰ 1936 ਨੂੰ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨੇ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ। 3 ਮਾਰਚ 1938 ਨੂੰ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨੇ 1946 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 384 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡੀਡ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਟ੍ਰਸਟ ਦੀ ਡੀਡ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲੀ ਯੋਗ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਸਦਾ ਬਰਾਤ ਟ੍ਰਸਟ ਦਿ ਨਾਮ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ ਦੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਿਆਂਦੇ - ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ - ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਦੋਨੋਂ ਬੇਅਸਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਵਾਂ ਦਾ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਜਿਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਸਨੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਮਕਾਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਸਨੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ - 1946 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰੈਗੂਲਰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 383, ਮਕਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 1946 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰੈਗੂਲਰ ਅਪੀਲ ਨੰ. 384 ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੋ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲਾ ਘਰ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੋਵੇਂ ਗਣੇਸ਼ੀ ਲਾਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਗਏ ਸਨ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸੀ ਨਾ ਕਿ "ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ" ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਪੰਨਾ 23 'ਤੇ ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਮਿਤਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਚਾਰ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੇ ਉੱਤਰਜੀਵਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਸਹਿਭਾਗੀ ਵਜੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ:-

(a) ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤੇ, ਅਤੇ ਪੜਪੋਤੇ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਸਫਲ ਹੋਏ"।

ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਉਸੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਦਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਗਣੇਸ਼ੀ ਲਾਲ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨਿਯਮ (ਏ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉੱਤਰਜੀਵਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਟਵਾਰੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਸੀ, ਉਹ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਸੰਪਤੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਹਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਆਪਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਮੁੱਲਾ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਵਿਚ ਵਿਚਲਾ ਪਾਸਾ ਭਾਵੇਂ ਅਰਥ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਰਾਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹਨ ਰਾਜਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਨਾਮ ਨਿਤਿਆਨੰਦ (1), ਮਾਡੀਵਾਲੱਪਾ ਇਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਸੁਬੱਪਾ ਸੰਕਰੱਪਾ (2), ਅਤੇ ਸ਼ਿਆਮ ਬਿਹਾਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਰੂ (3) ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਮਿਸਟਰ ਐਫ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਨਾਮ ਨਿਤਿਆਨੰਦ (4) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਜਾਇਜ਼ ਪੁੱਤਰ (ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਸੀਪੁੱਤਰ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਪੁੱਤਰ ਹੱਕ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਥਿਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਹਿਭਾਗੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਛੜੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਛੜੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਮਾਡੀਵਾਲੱਪਾ ਬਨਾਮ ਸੁਬੱਪਾ (2) ਵਿੱਚ ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇੱਥੇ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਬੇਤੁਕਾ ਸੀ। ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ 1878 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੇਡੱਪਾ ਦੀ ਮੌਤ 3 ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਛੱਡ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਜਿਸਦਾ 3,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ

(1) I.L.R. (1891) 18 Cal. 151(P.C.)

(2) I.L.R. (1935) 61 Bom. 906

(3) I.L.R. (1941) 20 Pat.904

(4) 17 I.A. 128

ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਮਾਦੀਵਲੱਪਾ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਕਲਿਆਣ-ਅੱਪਾ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ 1922 ਵਿਚ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਯੱਪਾ ਅਤੇ ਡੇਡੱਪਾ ਛੱਡ ਗਈ। ਸਾਬਕਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁੱਬੱਪਾ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਖਰੀਦਾਰ ਵੱਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਾਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੇ ਨਿਲਾਮੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ।

ਨਿਲਾਮੀ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਲਿਆਣ-ਅੱਪਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ- ਮੁੱਲਾ ਵਿੱਚ ਲੰਘਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਪਤੀ ਦੇਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਕਰਤਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਓਬਿਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਲਿਆਣੱਪਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼ਿਅਮ ਬਿਹਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ (1) ਹੈਂਡ-ਨੋਟ ਹੈ- “ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੈ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਫਤਹਿ ਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਇਮਲੀ ਐਸਟੇਟ ਲੈ ਲਈ ਜੋ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਰ ਟ੍ਰੇਵਰ ਹੈਰੀਜ਼, ਸੀਜੇ, ਨੇ ਪੀ. 913 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:-

“ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵੱਜੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮਤੋਰ ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵੱਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ”।

ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਮਾਏਨੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗਰਾਫ 271 ਅਤੇ ਮਾਡੀਵਾਲ-ਅੱਪਾ ਇਰੱਪਾ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹਨ। ਇੱਕ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪਰਤੁਮ ਸਿੰਘ (1) ਜਿੱਥੇ ਪੀ. 191 ਤੇ ਫੀਅਰ ਜੇ. ਨੇ ਦੇਖਿਆ:-

"ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ, ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ, ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਪਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਲਈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਧਾਰਕ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਪਰ ਜਿਸ ਪਲ ਇਹ ਉਸਦੇ ਹੱਥੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇੱਕ, ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ- ਸਗੋਂ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ - ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ"।

ਦੂਸਰਾ ਮਾਮਲਾ ਵੈਂਕਯੰਮਾ ਗਰੂ ਬਨਾਮ ਵੈਂਕਟਰ-ਅਮਨਯੰਮਾ (2) ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੇ ਪੇਤੇ-ਇੱਕ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ- ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਨਾ-ਨਾਨੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉੱਤਰਜੀਵਿਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਲਾਰਡ ਲਿੰਡਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ. 165 ਤੇ:-

"ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕੇਸ ਜੋ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਮ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ। ਪਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਮੇਏਨੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਯੋਗ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਖਰੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤ੍ਰਾਂਸਰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ: ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪਰਤੁਮ ਸਿੰਘ (1) ਅਤੇ ਰਾਮਪਰਸ਼ਾਦ ਤਿਵਾਰੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਓਚਰਨ ਦਾਸ (2) "-

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਮਾਰੁਦਾਵੀ ਬਨਾਮ ਦੇਰਾਈਸਾਮੀ ਕਰਾਮਬੀਅਨ (3) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪੇਤਰਿਆਂ ਅਤੇ ਪੜਪੋਤਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ,

(1) 20 South. W.R. 189

(2) 29 I.A. 156

(1) 20 South. W.R. 189

(2) 10 M.I.A. 490

(3) 30 Mad. 348

ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਵੰਡਿਆ ਪੁੱਤਰ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਪਿੰਦਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮੇਟਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਵੰਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੀ ਵੰਡ ਸੀ, ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਤਿੰਨ ਮਰਿਤਕ ਭਰਾ ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 4 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਪਿੰਦਾ ਸੀ, ਜੇ ਸਿਰਫ ਪੋਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਪੋਤਰੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹਨ- ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਹਿਭਾਗੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਜੀਵਿਤਾ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਵਿਛੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ। ਕਟਮਾ ਨਚਿਆਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵਗੁੰਗਾ ਦੇ ਰਾਜਾ (1) ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ:-

“ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਜੀਵਿਤਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਿ ਏਕਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਉੱਤਰਜੀਵਿਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਮਰਿਤਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ”।

ਵੈਕਯਾਮਾ ਗਾਰੂ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਲਿੰਡਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਹਿੱਤ ਦਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਏਕਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਜੀਵਿਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ 31 ਵਿੱਚ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਲਾ ਪਾਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਮੇਨ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਪੀ. 382 (1940 ਐਡ.) ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਬਚ ਕੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ”।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੇਸਨੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਮੇਸਨੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਹਵੇਲੀ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਲਾਗਤ ਕਿਰਾਏ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਇਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਇਕ ਤੋਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਉਸਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਹਵੇਲੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਮੁਦਈ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮੇਸਨੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੱਧੀ ਹਵੇਲੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਫਾਲਸ਼ੈ ਜੇ.

ਫਾਲਸ਼ੈ ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।